

Istungidokument

A9-0065/2023

14.3.2023

RAPORT

ühtse turu toimimist toetavate digitaalsete avalike teenuste kiirendamise kohta
e-valitsuse abil
(2022/2036(INI))

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon

Raportöör: Tomislav Sokol

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
KODANIKUVABADUSTE, JUSTIITS- JA SISEASJADE KOMISJONI ARVAMUS.....	15
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	20
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	21

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

ühtse turu toimimist toetavate digitaalsete avalike teenuste kiirendamise kohta e-valitsuse abil (2022/2036(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni 19. aprilli 2016. aasta teatist „ELi e-valitsuse tegevuskava 2016–2020: valitsussektori digitaalse arengu kiirendamine“ (COM(2016)0179),
- võttes arvesse oma 16. mai 2017. aasta resolutsiooni ELi e-valitsuse tegevuskava kohta aastateks 2016–2020¹,
- võttes arvesse 2017. aasta Tallinna e-valitsuse deklaratsiooni, mis tehti Euroopa Liidu Nõukogu Eesti eesistumise ajal 6. oktoobril 2017. aastal toimunud ministrite kohtumisel,
- võttes arvesse ÜRO 2022. aasta e-valitsuse uuringut,
- võttes arvesse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) uuringut „The E-Leaders Handbook on the Governance of Digital Government“ (E-juhtide käsiraamat digivalitsuse juhtimise kohta),
- võttes arvesse 8. detsembri 2020. aasta Berliini deklaratsiooni digiühiskonna ja väärtuspõhise digivalitsuse kohta,
- võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet ettevõtjatele suunatud e-valitsuse meetmete kohta,
- võttes arvesse komisjoni 19. veebruari 2020. aasta teatist „Euroopa andmestrategie“ (COM(2020)0066),
- võttes arvesse oma 25. märtsi 2021. aasta resolutsiooni Euroopa andmestrategie kohta²,
- võttes arvesse komisjoni 9. märtsi 2021. aasta teatist „Digikompass 2030: Euroopa tee digikümnendil“ (COM(2021)0118),
- võttes arvesse komisjoni talituste 28. juuli 2022. aasta töödokumenti „Digital Economy and Society Index“ (Digitaalmajanduse ja -ühiskonna indeks) (DESI) 2022 (SWD(2022)0205),

¹ ELT C 307, 30.8.2018, lk 2.

² ELT C 494, 8.12.2021, lk 37.

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta³,
- võttes arvesse komisjoni 23. septembri 2019. aasta rakendusmäärust (EL) 2019/1780, millega kehtestatakse riigihankega seotud teadete tüüpvormid ja tunnistatakse kehtetuks rakendusmäärus (EL) 2015/1986 (e-vormid)⁴,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. oktoobri 2018. aasta määrust (EL) 2018/1724, millega luuakse ühtne digivärv teabele ja menetlustele ning abi- ja probleemilahendamisteenustele juurdepääsu pakkumiseks ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012⁵,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/1024 avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (uuesti sõnastatud)⁶,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrust (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/467/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus)⁷,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2021. aasta määrust (EL) 2021/694, millega luuakse programm „Digitaalne Euroopa“ ja tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2015/2240⁸,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrust (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahistu⁹,
- võttes arvesse ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Liidu tollivaldkonna ühtne teeninduskeskkond ja muudetakse määrust (EL) nr 952/2013 (COM(2020)0673),
- võttes arvesse ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Euroopa andmehalduse kohta (andmehaldust käsitlev õigusakt) (COM(2020)0767),
- võttes arvesse ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 seoses Euroopa digiidentiteedi raamistiku kehtestamisega (COM(2021)0281),
- võttes arvesse ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega luuakse 2030. aasta poliitikaprogramm „Tee digikümnendisse“ (COM(2021)0574),

³ ELT L 094, 28.3.2014, lk 65.

⁴ ELT L 272, 25.10.2019, lk 7.

⁵ ELT L 295, 21.11.2018, lk 1.

⁶ ELT L 172, 26.6.2019, lk 56.

⁷ ELT L 119, 4.5.2016, lk.

⁸ ELT L 166, 11.5.2021, lk.

⁹ ELT L 057, 18.2.2021, lk 17.

- võttes arvesse ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus ühtlustatud õigusnormide kohta, millega reguleeritakse õiglast juurdepääsu andmetele ja andmete kasutamist (andmemäärus) (COM(2022)0068),
 - võttes arvesse ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus ühtse Euroopa terviseandmeruumi kohta (COM(2022)0197),
 - võttes arvesse Teadusuuringute Ühiskeskuse aruannet „GovTech Practices in the EU“ (GovTech-tavad ELis),
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi liidu sisepoliitika peadirektoraadi teadusuuringut „The Digital Single Market and the digitalisation of the public sector: GovTech and other innovations in public procurement“ (Digitaalne ühtne turg ja avaliku sektori digiteerimine: GovTech ja muud uuendused riigihangetes),
 - võttes arvesse eksperdirühma 2022. aasta märtsi aruannet ELi tolliliidu reformi kohta,
 - võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 30. märtsi 2021. aasta eriaruannet nr 04/2021 „Tollikontroll: ebapiisav ühtlustamine kahjustab ELi finantshuve“,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni arvamust,
 - võttes arvesse siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni raportit (A9-0065/2023),
- A. arvestades, et avaliku halduse tõhus digiteerimine suurendab avaliku sektori tootlikkust ja vastupanuvõimet¹⁰, tõstab avalike teenuste kvaliteeti ning võimaldab vähendada kulusid ja avab ettevõtluspotentsiaali, eriti väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) jaoks, kes moodustavad ühtse turu alustala;
- B. arvestades, et avalikud teenused peaksid täielikult vastama oma kasutajate vajadustele, olema internetis ligipääsetavad, sealhulgas puuetega ja eakatele inimestele, ning saama kasu kergesti mõistetavatest ja kergesti kasutatavatest vahenditest, mis vastavad rangetele turvalisuse, eraelu puutumatuse ja andmekaitse standarditele;
- C. arvestades, et kooskõlas määrusega (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusraha, peaksid kõik liikmesriigid eraldama 20 % oma taaste- ja vastupidavusraha vahenditest digiüleminekule; arvestades, et komisjon peaks nõuetekohaselt hindama ja mõõtma kodanikele ja ettevõtjatele pakutud digiteerimise tulemusi ja kasu;
- D. arvestades, et turvaline ja eraelu puutumatust soodustav digitaalne identiteet on tähtis selleks, et üksikisikud saaksid suhelda valitsuste ja ettevõtjatega kogu Euroopa ühtsel turul;

¹⁰ Vt „The E-Leaders Handbook on the Governance of Digital Government“ (E-juhtide käsiraamat digivalitsuse juhtimise kohta), 21. detsember 2021 <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/ac7f2531-en.pdf?expires=1666604558&id=id&ocname=ocid194994&sum=2918CC03A7580BA51981657D68E9F7AF>.

- E. arvestades, et vaatamata sellele, et olukord on paranemas, puuduvad ligikaudu 42 %-l eurooplastest endiselt elementaarsed digioskused, mistõttu on vaja korraldada kodanikele suunatud teavituskampaniaid ja koolitusi;
- F. arvestades, et digimeetmed, mida valitsused võtsid COVID-19 pandeemia ajal testimise, vaksineerimise või reisimise registreerimise korraldamiseks, näitasid, kui oluline on, et igapäev oleks juurdepääs internetile ja elektroonilistele avalikele teenustele;
- G. arvestades, et 2019. aastal moodustasid EL27 valitsuste ostetud kaubad ja teenused valitsemissektori kulutustest ligi 12 % ehk 774 miljardit eurot;
- H. arvestades, et ligipääsetavad ja koostalitlusvõimelised andmed aitavad riigihangete puhul ühtlasi võidelda pettuste vastu, parandada läbipaistvust ja hangete tulemuslikkust ning piiriülest koostööd;
- I. arvestades, et ligikaudu 250 000 ELi avaliku sektori asutust kulutavad riigihangete kaudu ligi 14 % ELi SKPst;
- J. arvestades, et Euroopa Kontrollikoda soovib oma e-haldust käsitlevas eriaruandes komisjonil tugevdada rakendusraamistikku, et julgustada liikmesriike viima lõpule e-halduse teenuste kasutuselevõtt ja töötada välja terviklik strateegia e-halduse teenuste tõhusaks edendamiseks;

E-valitsus digitaalsel ühtsel turul

1. rõhutab, et ühtse turu tugevdamiseks on vaja ellu viia digipööre, mis suurendab internetipõhiste avalike teenuste kättesaadavust; tuletab meelde, et e-valitsus peaks parandama avalike teenuste pakkumist ja kodanike kaasamist, suurendama valitsuse avatust ja andma andmepõhise aluse valitsuse suuremale vastutusele; tuletab meelde, et e-valitsus hõlbustab suhteid kodanike, ettevõtjate, töötajate ja valitsustega, ning peab kiiduväärseks Euroopa digitaalse identiteedi loomist;
2. rõhutab, et digiüleminek peaks aitama kaasa paremale õigusloomele kõigis ühtse turu sektorites, võimaldades praeguste ja kavandatavate määruste hindamist tõendite alusel ning regulatiivsete lünkade ja põhjendamatute tõkete tõhusamat kindlakstegemist; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kasutama digiteerimist ära ja looma mõõdetavad näitajad projektide, õigusnormide ja investeeringute mõju ja tulemuste jaoks;
3. rõhutab, et digiteerimine peaks olema kõikide avaliku poliitika meetmete ja haldusmenetluste lahutamatu osa; on veendunud, et e-valitsus peaks olema peamine viis, kuidas riiklikud teenused toimivad, tagades samas, et avalikud teenused on kõigile täielikult kättesaadavad;
4. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles jätkama piiriülese koostöö edendamist haldusastutuste vahel, sealhulgas teadlikkuse suurendamise ja premeerimiskampaniate kaudu, nagu jagamise ja taaskasutamise auhindade konkurs (Sharing and Reuse Awards Contest)¹¹;

¹¹ https://ec.europa.eu/isa2/awards_en/.

5. on kindlalt veendunud, et digitaalsete avalike teenuste edasiarendamine võib märkimisväärselt kaasa aidata haldustõkete vähendamisele ettevõtjate, eelkõige mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks; kutsub liikmesriike üles kahekordistama oma jõupingutusi avalike teenuste edasiseks digiteerimiseks;
6. tuletab meelde, et OECD avatud valitsemise nõukogu soovitus (2017) kohaselt võib sidusrühmade osalus avalike teenuste kavandamises ja osutamises suurendada valitsuse vastutust, suurendada kodanike mõjuvõimu ja mõju otsuste suhtes, luua kodanikusuutlikkust, parandada poliitikakujundamise tõendusbaasi, vähendada rakenduskulusid ning kasutada ulatuslikumaid võrgustikke ja ökosüsteeme innovatsiooniks poliitikakujundamisel ja teenuste osutamisel;
7. rõhutab vajadust jagada ELi ja teiste riikide parimaid tavasid e-valitsuse strateegiate ja kavade elluviimise, rakendamise ja järelevalve kohta; kutsub komisjoni üles koguma, analüüsima ja avaldama liikmesriikide ja muude riikide parimaid e-valitsuse tavasid;
8. on veendunud, et digivalitsuse teenuseid tuleks vastavalt kodanike vajadustele pidevalt ajakohastada; rõhutab, et kasutajate sisendi ja tagasiside vastuvõtmine ja kasutamine peaks olema kõikide haldusasutuste töö tavapärane osa;
9. rõhutab, et digitaalsete avalike teenuste osutamine eeldab isikuandmete kasutamist, ning kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles pöörama inimeste isikuandmete, eelkõige selliste tundlike andmete nagu meditsiiniliste ja valimisandmete kaitsele erilist tähelepanu, ning tagama, et digitaalsete avalike teenuste osutamine on täielikult kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega; rõhutab, et selleks, et suurendada usaldust institutsioonide ja digitaalsete avalike teenuste vastu ning edendada nende teenuste kasutuselevõttu, peab andmekaitse olema kõrgeimal tasemel;
10. rõhutab, et võttes eelkõige arvesse üha ebastabiilsemaks muutuvat rahvusvahelist poliitilist olukorda ja valitsuste veebisaitide vastu toime pandud rünnakuid, peaksid valitsused tagama, et isikuandmete töötlemisel rakendatakse kõige rangemaid küberturvalisuse standardeid, et üksikisikud oleksid kaitstud oma andmete väärkasutamise või lekkimise eest; on veendunud, et see peaks hõlmama tundlike andmete, näiteks biomeetriliste tunnuste lahterdamist ja krüpteerimist;
11. kutsub komisjoni üles koguma e-valitsuse seisukohast asjakohaseid COVID-19 pandeemia ajal saadud kogemusi ja õppetunde ning välja kujunenud tehnoloogiaid ja parimaid tavasid ning hõlbustama nende vahetamist, eelkõige seoses juurdepääsetavuse ja andmekaitsega, et muuta institutsioonid vastupanuvõimeliseks, nii et nad oleksid tulevasteks kriisideks valmis;
12. rõhutab, et digilahendused, lihtsustatud haldusmenetlused ja -meetmed, eelkõige haldusmenetluste digitaalse läbimise võimalus, mis COVID-19 kriisi ajal kasutusele vastu võeti ja tõhusaks osutusid tuleks säilitada seal, kus see on asjakohane;
13. rõhutab, et ühendatus ja stabiilse interneti lairibaühenduse kättesaadavus, eriti saartel ja maapiirkondades, on e-valitsuse arengu jaoks keskse tähtsusega; kutsub seetõttu komisjoni üles tagama koostöös liikmesriikidega vajaliku taristu lairiba internetiühenduseks, sealhulgas valguskaabelühenduseks lõppkasutajani; tuletab meelde Euroopa elektroonilise side seadustiku universaalteenuse osutamise kohustuste jaos

kõikidele liikmesriikidele seatud kohustust tagada lairibaühendus kõikidele kodumajapidamistele; ergutab liikmesriike kasutama võimalust osutada universaalteenuse osutamise kohustuse kohast teenust mobiilse interneti pakkujate ja interneti püsiühenduse pakkujate kaudu; kutsub liikmesriike üles suurendama jõupingutusi oma taristu, sealhulgas merekaablite kaitsmiseks;

14. juhib tähelepanu sellele, et ilma digioskuste ja digikirjaoskuse parandamiseta, eelkõige eakate, puuetega inimeste ja majanduslikult ebasoodsas olukorras olevate kogukondade puhul, ei saa Euroopa digitaalset ühtset turgu üles ehitada; kutsub seetõttu komisjoni üles digiõppe tegevuskava jõuliselt ellu viima, sealhulgas üksikute liikmesriikide ja muude riikide parimate tavade avaldamisega ning niisuguse raamistiku loomisega, mis võimaldab ELis digihariduse poliitikat võrrelda, jälgida ja selle tulemusi hinnata; rõhutab, kui oluline on viia haridussüsteemid ja mitteformaalne õpe töökohtadel vastavusse turu ja ühiskonna vajadustega;
15. tuletab meelde, et järelevalve avalike teenuste digiteerimise üle, sealhulgas e-valitsuse üle peaks keskendumata ka mõjule, mida digiteerimine avaldab kasutajatele ning muutustele, mida see pika aja jooksul esile kutsub, ning et digiteerimine ei tohiks olla eesmärk omaette, vaid pigem vahend, mis aitab kasutajatel paremaid tulemusi saavutada; juhib tähelepanu sellele, et digiteerimine peaks vähendama bürokraatiat ning pakkuma kiiremaid, vähem kulukaid ja tõhusamaid avaliku halduse teenuseid;
16. väljendab heameelt 2030. aasta poliitikaprogrammis „Tee digikümnendisse“ seatud ulatuslike digieesmärkide üle, arvestades, et eri liikmesriikide riiklikud raamtingimused on erinevad; on veendunud, et nende eesmärkide saavutamiseks peavad liikmesriigid ja sidusrühmad omavahel konsulteerima ja tegema tihedat koostööd; rõhutab digikümnendi olukorda käsitleva aastaaruande tähtsust, võttes eelkõige arvesse teavet asjaomaste riiklike poliitikameetmete, programmide ja algatuste kohta ning nende mõju kohta kasutajatele;
17. on veendunud, et e-tervise süsteemil on veel kasutamata võimalusi ja väljendab seetõttu heameelt komisjoni kavatsuse üle luua Euroopa terviseandmeruum; rõhutab lisaks, et e-tervisekaardid on äärmiselt kasulikud piiriüleste teadusuuringute soodustamiseks, piiriüleste tervishoiuteenuste pakkumiseks ning Euroopa kodanikele antud lubaduse täitmiseks, mis peaks võimaldama nende tervisandmete piiriülest juurdepääsetavust ja vahetamist; rõhutab vajadust tagada selles valdkonnas andmekaitse kõrgeim tase; peab vajalikuks tagada, et e-tervise teenused vastavad kõrgetele turva- ja ohutusstandarditele ja et need teenused vajavad selle saavutamiseks ka inimjärelevalvet; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid mõeldaksid nõuetekohaselt tulemusi, et tuua inimestele kasu ning luua alus võrdluseks ja parimate tavade väljaselgitamiseks;
18. juhib tähelepanu sellele, et e-õiguskeskkonna eesmärk on parandada ja lihtsustada juurdepääsu teabele õigusvaldkonnas ning toetada piiriüleste kohtu- ja kohtuväliste menetluste digiteerimist; märgib siiski, et koroonaviiruse pandeemia ajal oli tarbijate ja ettevõtjate juurdepääs kohtutele piiratud; on seetõttu veendunud, et Euroopa e-õiguskeskkonna strateegiat ja tegevuskava aastateks 2019–2023 tuleb ajakohastada kavadega edasiseks digiteerimiseks ja kohandamiseks võimalike tulevaste kriisidega, et tagada õiguskaitse süsteemidele takistusteta, vastupidav ja läbipaistev kättesaadavus, näiteks e-valitsuse süsteemi kaudu;

19. rõhutab, et digitaalsete lahenduste kasutuselevõtt õiguskaitsemenetlustes võib kulusid märkimisväärselt vähendada ning kogu protsessi kiirendada; kutsub komisjoni üles hindama, kuidas digitaalsed lahendused saaksid jõustamismenetluste kulusid tarbijate jaoks vähendada;
20. peab vajalikuks siduda avaliku konsultatsiooni menetlustes osalemine e-valitsuse süsteemiga; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama juurdepääsu avalikule konsultatsioonile digitaalsete avalike teenuste kaudu;
21. juhib tähelepanu sellele, et inimesed on harjunud internetiostude ja -teenustega, kus nende vajadused rahuldatakse vaid mõne hiireklõpsuga; toonitab, et COVID-19 pandeemia ajal viidi peaaegu kõik tegevused üle interneti, mistõttu inimestel kujunesid avalike teenuste osas välja ootused ja nad eeldavad nüüd, et need peaksid olema internetis kättesaadavad; on veendunud, et kodanike kontakt avaliku halduse ja selle teenistustega peaks vastama nende ootustele ning teenused peaksid olema mugavad ja tõhusad;
22. kutsub komisjoni üles esitama soovitusi, et üksikisikud saaksid jälgida haldusmenetlusi, millesse nad on kaasatud, ning suhelda sidusrühmadega e-valitsuse teenuste kavandamisel ja pakkumisel;
23. märgib, et väga suur hulk inimesi Euroopas kasutab mobiilseadmeid ja paljudel ei ole lauaarvutit või täissuuruses sülearvutit; rõhutab, et valitsuse veebisaidid ja teenused peaksid olema täielikult ühilduvad mobiilsete veebilehitsejatega ja enamiku seadmete piiratud ekraanisuurusega; märgib samuti, et inimestel on üha vähem printereid, ning palub valitsustel tagada, et vorme oleks võimalik täita, allkirjastada ja esitada ilma neid välja printimata;
24. märgib, et valitsuse dokumentide füüsiliste koopiade puudumise tõttu peavad valitsused tagama ametlike dokumentide turvalise pilvsalvestuse ning tagama, et kõiki dokumente säilitatakse nii kaua, kui selleks on õiguslik alus, ja neid ei kustutata, välja arvatud juhul, kui seda teeb kodanik ise; rõhutab vajadust seadusliku viisi järele, mis võimaldaks perekondadel pääseda juurde surnud pereliikmete ametlikele dokumentidele, sealhulgas varale, maksudele ja muudele olulistele dokumentidele;

E-valitsuse roll stiimulite pakkumisel ettevõtjatele, eelkõige VKEdele

25. rõhutab, kui oluline on kõrvaldada ühtsel turul allesjäänud tõkked, ning rõhutab, et rahastamisele juurdepääsu parandamine soodustab uuenduslike ettevõtete turuletulekut ja kasvu ning edendab konkurentsi; on veendunud, et e-valitsus võiks aidata seda üleminekut kiirendada; märgib ka, kui oluline on ELi ettevõtjate ja tarbijate jaoks piiriülene veebipõhine juurdepääs teabele, haldusmenetlustele ja abiteenustele; rõhutab sellega seoses vajadust tagada vaikumisi koostalitlusvõime, et vältida killustatust ja võimaldada digiteenuste sujuvat osutamist kogu ELi siseturul;
26. juhib tähelepanu sellele, et kinnistusraamatud ei ole liikmesriikides täielikult digiteeritud ja et kinnistusraamatute andmed ei ole sageli kooskõlas kinnisvara tegeliku olukorraga, mis toob kaasa probleemseid õigustehinguid; nõuab kinnistusraamatute võimalikult kiiret täielikku digiteerimist;

27. rõhutab e-valitsuse rolli ehituslubade väljastamisel; on veendunud, et tuleks teha märkimisväärseid edusamme ehituslubade taotluste lihtsustamisel ja nende väljastamise tähtaegade lühendamisel hoone igas arendusetapis, alates ehitusloast kuni lõppkontrollini;
28. kutsub komisjoni üles soodustama kõigi liikmesriikide ettevõtlusregistrite omavahelist ühendamist, et hõlbustada läbipaistvust ning äriühingute ja tegelike tulusaajate kohta ajakohase teabe ja finantsaruandluse kättesaadavust;
29. tuletab meelde, et enneolematud investeeringud digiteerimisse, sealhulgas e-valitsusse, meelitavad ligi ebaseaduslikku käitumist; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles võimaldama läbipaistva ja vaba juurdepääsu avalikele andmetele, lepingutele, dokumentidele ja andmebaasidele, sealhulgas vaba juurdepääsu äriregistritele, äriühingute finantsaruannetele ja tegelike kasusaajate teabele, mis aitab võidelda korrupsiooni, sealhulgas ELi vahendite väärkasutamise vastu;
30. rõhutab GovTechi olulist rolli e-valitsuse uuenduste väljatöötamisel; toonitab selle peamisi elemente, nimelt kodanikeskseid avalikke teenuseid, mis on üldiselt kättesaadavad, kogu valitsemissektorit hõlmavat lähenemisviisi valitsuse digitaalsele ümberkujundamisele ning lihtsaid, tõhusaid ja läbipaistvaid valitsemissüsteeme; julgustab liikmesriike looma GovTechi programme, et edendada läbipaistvust, uuendusi ja kasu selle kasutajatele; väljendab heameelt algatuse üle arendada programmi „Digitaalne Euroopa“ raames Euroopa GovTechi turgu, pöörates suurt tähelepanu VKEdele ja idufirmadele;
31. toetab valitsuse siseteenuste suuremat automatiseerimist, seda ka valitsuste, reguleerivate asutuste ja eraettevõtete vahel; rõhutab, et valitsused peavad looma rakendusliidesed, mis võimaldavad andmete otsesest esitamist automatiseeritud kujul või muude vahendite abil;
32. toetab ka valitsuste testkeskkondade loomist, et katsetada uusi viise kasutajatega suhtlemiseks ja uuenduste väljatöötamiseks e-valitsuses;
33. julgustab valitsusi olema rohkem andmepõhised ja kasutama olemasolevaid andmeid, et paremini prognoosida ja kohandada kasutajate nõudmisi ja vajadusi kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega;
34. tuletab meelde, et vastavalt 2030. aasta poliitikaprogrammile „Tee digikümneks“ peavad liikmesriigid saavutama eesmärgi pakkuda Euroopa kodanikele ja ettevõtjatele 100 % veebipõhiselt olulisi avalikke teenuseid, mis vähendab märkimisväärselt ettevõtjate halduskoormust ning suurendab avalike teenuste kvaliteeti ja tõhusust;

E-hanked ja elektrooniline toll

35. on arvamusel, et täielik juurdepääs riigihangete andmetele võib märkimisväärselt parandada avaliku sektori ausust, edendada innovatsiooni ja toetada ühtse turu eesmärke ning suurendada avaliku sektori kulutuste alal läbipaistvust ja aruandekohustust; kutsub sellega seoses komisjoni üles kaaluma riigihangete lisamist avatud andmete direktiivi (EL) 2019/1024 väärtuslike andmetike loetellu, järgides samal ajal õiguslikke

- kohustusi, sh andmekaitseenõudeid ja ärisaladuste konfidentsiaalsust; kutsub komisjoni üles hindama riigihanke-eeskirjade tulemuslikkust nende ajatõhususe osas ja avaldama sellega seoses parimad tavad;
36. rõhutab asjaolu, et üks e-riigihangete eesmärke peaks olema lihtsustada avaliku sektori hankijate ülesandeid hankemenetluste läbiviimisel ja hõlbustada ettevõtjate osalemist, suurendades samal ajal riigihangete tõhusust ja aruandekohustust; on seisukohal, et selleks võib olla kasulik hankesüsteemide ja avatud andmete süsteemide koostalitlusvõime;
 37. rõhutab vajadust parandada avatud andmete poliitika tulemuste, edusammude ja mõju hindamist; märgib, et valitsuse seisukohast on äärmiselt oluline toetada investeeringuid, et avada valitsuse andmearvestus, mis tugineb usaldusväärsele ärimudelile, esitada selged väärtusettepanekud ja tutvustada avatud andmete kasutamise hõlbustamise võimalikku kasu ning järelhindamise vahendeid, et näidata sellise kasu realiseerimist;
 38. väljendab heameelt komisjoni algatuse üle luua riigihangete jaoks Euroopa andmeruum, mis oleks tulevase riigihangete andmestrategie nurgakivi; on seisukohal, et eelkõige ELi piirmäärasid ületavate ja neist allapoole jäävate hankeandmete parem avaldamine ning kvaliteetsemad ja ühtlustatud andmeallikad ja vormingud aitavad komisjonil seda ülesannet täita;
 39. võtab teadmiseks 12 riigihangete näitajat ühtse turu tulemustabelis; kutsub komisjoni üles tegema korrapäraselt kindlaks parimad tavad, et parandada liikmesriikide üldist punktisummat, sealhulgas e-hangete ja digitaalsete uuenduste valdkonnas; rõhutab vajadust mõõta ka digiülemineku tulemusi ülemaailmses ulatuses, et tehtud edusamme nõuetekohaselt hinnata; kutsub komisjoni üles e-valitsuse strateegia raames korrapäraselt mõõtma rahvusvahelisi indekseid ning tegema kindlaks liidu tugevad ja nõrgad küljed;
 40. kutsub komisjoni üles toetama liikmesriike andmebaasi Tenders Electronic Daily (TED) e-vormide terviklikul rakendamisel, sealhulgas julgustades liikmesriike kasutama e-vorme, et avaldada andmeid kogu hanketsükli kohta, sealhulgas andmeid, mis jäävad allapoole ELi piirmäärasid ja väljapoole kohustuslikku kohaldamisala;
 41. rõhutab, et lisaks õige tehnilise taristu, vahendite ja standardite kehtestamisele nõuab üleminek täielikule e-riigihangete süsteemile investeerimist avaliku sektori hankijate koolitusse ja nende suutlikkuse suurendamisse;
 42. tunnistab innovatsioonihangete tähtsust ja julgustab liikmesriike lõimima need üldisesse e-riigihangete raamistikku; kutsub liikmesriike üles parandama hankesüsteemide koostalitlusvõimet, rakendama vajadusel kõrgtehnoloogiat ning tagama vastavuse tulevastele õigusaktidele;
 43. märgib, et kuritarvituskohane esitada edasikaebusi ainsa eesmärgiga pikendada elektroonilist riigihankemenetlust, põhjustab õiguskindlusetust ja takistab investeeringuid ühtsel turul; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles hindama, mil määral seda õigusakti kuritarvitatakse, ning kaaluma võimalusi selle parandamiseks, tagades samal ajal täielikult edasikaebamise õiguse;

44. märgib avatud lähtekoodi võimalusi Euroopa digitaalses suveräänsuses ja müüjate seotuse vältimisel, võimaldades IT-lahenduste jagamist ja taaskasutamist; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles jälgima ja tegema avalikult kättesaadavaks andmed avatud lähtekoodiga tehnoloogiate kasutamise kohta haldusasutustes;
45. on seisukohal, et elektroonilistel tolliprotseduuridel on avalike teenuste digiteerimisel oluline roll ning seetõttu on need kasulikud nii ühtsel turul tegutsevatele ettevõtjatele kui ka tarbijatele; on seisukohal, et elektroonilised tolliprotseduurid võivad hästitoimivale digitaalsele ühtsele turule kaasa aidata, samuti tõhusamale andmevahetusele liikmesriikide ametiasutuste vahel;
46. väljendab heameelt komisjoni vahehindamise aruande üle, mis käsitleb määruse (EL) nr 952/2013 (millega kehtestatakse liidu tolliseadustik) rakendamist; kutsub liikmesriike üles kõrvaldama kaupade suunamise ja impordiga seotud elektrooniliste süsteemide ning üleeuroopaliste transiidi- ja ekspordisüsteemide nõuetekohase ja õigeaegse kasutuselevõtuga kaasnevad riskid ning võtma liidu tolliseadustikus sätestatud elektroonilised süsteemid 2025. aastaks kasutusele ja need täielikult lõimima;

Uus e-valitsuse strateegia

47. väljendab heameelt komisjoni algatuse üle luua eri sektorites, sealhulgas tervishoiu-, õigus- ja riigihankesektorites Euroopa andmeruumid; peab väga oluliseks, et need andmeruumid oleksid koostalitlusvõimelised, et tarbijad ja ettevõtjad, eelkõige VKEd, saaksid oma potentsiaali täielikult ära kasutada; juhib tähelepanu sellele, et kõigi tulevaste digiteerimisstrateegiate lähtepunkt peaks olema andmeruumide koostalitlusvõime; peab sellega seoses kiiduväärseks komisjoni seadusandlikku ettepanekut, mis peaks tagama Euroopa ühtsel turul andmeruumide koostalitlusvõime;
48. rõhutab, et digitaalne avalik haldus peaks olema kaasav ning vaikimisi kergesti ja täielikult kättesaadav erinevate vajadustega inimestele, nagu eakad, puuetega inimesed, majanduslikult ebasoodsas olukorras olevad kogukonnad ja teised; rõhutab, et e-valitsuse rakendused peaksid olema tulevikukindlad, kergesti mõistetavad ning funktsionaalsed ja lihtsad liidesed; kutsub liikmesriike üles tegema kõik endast oleneva tagamaks, et kedagi ei jäeta kõrvale; tuletab liikmesriikidele meelde nende kohustusi, mis tulenevad veebi juurdepääsetavuse aktist, julgustades neid ületama selles minimaalseid kohustusi;
49. rõhutab põhimõtte „vaikimisi digitaalne“ tähtsust, mis tähendab, et haldusasutused peaksid pakkuma teenuseid eelistatult digitaalsel kujul; rõhutab samal ajal vajadust toetada kasutajaid, kes ei suuda või ei soovi kõiki valitsuse menetlusi veebis läbida; palub kõigil valitsustel tagada teenuste kättesaadavus, et aidata neil kasutajatel, hoolimata nende piirangutest haldusülesandeid täita; rõhutab, et e-valitsus ei tohiks tuua kaasa ühegi kasutaja tõrjumist;
50. rõhutab, et e-valitsuses tehisintellekti arendamine ja kasutamine võib kaasa tuua nii riske kui ka eeliseid; rõhutab, et otsuste tegemisel peab kesksele kohale jääma endiselt inimene ning inimestel peab olema võimalik automatiseeritud otsused tühistada või tagasi pöörata; märgib, et kodanikud on olnud pettunud lahendamatu vigade

pärast valitsuse veebisaitide andmesisestuse vormides, mistõttu nad ei saanud vorme veebis esitada;

51. palub liikmesriikidel tagada, et nende õigusraamistikud toetaksid ja võimaldaksid võimaluse korral digilahenduste kasutamist, sealhulgas digiallkirjade kasutamist ja füüsiliste originaaldokumentide asemel dokumentide digitaalsete koopiade esitamist;
52. rõhutab, kui oluline on arendada digitaalseid avalikke teenuseid, mis on keskkonnasõbralikud, kavandatud kestlikud ja koostalitlusvõimelised; on veendunud, et e-valitsuse teenused võivad tuua kasu ka keskkonnale, kui need tuginevad kestlikule ja energiatõhusale digitaalsele taristule, protsessidele ja tarkvarale;
53. võtab teadmiseks e-valitsust käsitlevas Euroopa Kontrollikoja eriaruandes esitatud järeldused, kuid eelkõige selle, et kontrollikoja järelduse kohaselt ei hinnanud komisjon ettevõtjate teadlikkust olemasolevatest e-valitsuse teenustest ega analüüsinud selle valdkonna vajadusi, kuigi see on e-valitsuse teenuste kasutuselevõtu jaoks oluline samm; kutsub komisjoni üles kontrollikoja soovitusi viivitamata rakendama;
54. tunnistab, et vaja on analüüsida ELi e-valitsuse tegevuskava 2016–2020 rakendamist, et saada selle tõhususest ja tulemustest ülevaade; palub komisjonil anda tegevuskava rakendamise kohta Euroopa Parlamendile aru;
55. julgustab liikmesriike võtma järelmeetmeid oma Tallinna 2017. aasta deklaratsioonis kavandatud poliitikameetmete ja viie aasta eesmärkide suhtes; julgustab lisaks liikmesriike kiirendama jõupingutusi saavutamata eesmärkide saavutamiseks, et tõhustada ühismeetmeid ja edendada digitaalset arengut;
56. rõhutab, kui tähtis on Euroopa e-valitsuse poliitika järjepidevus; kutsub komisjoni üles esitama uue tõenditel põhineva pikaajalise e-valitsuse tegevuskava koos kvantifitseeritud kulude-tulude analüüsi, näitajate ja eesmärkidega, millest on inimestel kasu, et tagada tänapäevase avaliku halduse vastavus digiajastu vajadustele;
57. tuletab meelde, et avaliku sektori kulutused avalike teenuste digiteerimisele peaksid olema tulemuslikud ja tagama kasutajatele suurima väärtuse; rõhutab, et seepärast on vaja jälgida ja edendada hea finantsjuhtimise põhimõtteid, kavandada, avaldada ja jälgida riiklikke ja Euroopa kulutusi digiteerimisele;
58. rõhutab, et kasutajate ja valitsuste vaheline suhtlus toimub kõige rohkem kohalikul ja piirkondlikul tasandil; on seisukohal, et erilist tähelepanu ja toetust vajaksid kohalikud omavalitsused, kellel sageli puuduvad rahalised vahendid e-valitsuse lahenduste täielikuks kasutuselevõtuks; rõhutab, et see peaks olema tulevase e-valitsuse tegevuskava oluline osa;
59. tunnistab, et uue e-valitsuse strateegia eesmärk peaks olema ühekordsuse põhimõte, mis lihtsustab kontakte riigiasutustega, võimaldades avaliku sektori asutustel omavahel andmeid jagada, nii et teave tuleb sisestada ainult üks kord; rõhutab, et ühekordsuse põhimõte vähendab nii kasutajate kui ka ettevõtjate halduskoormust, kuna juba esitatud teavet on võimalik taaskasutada ja avaliku sektori asutused saavad üksteisega suhelda, hõlbustades seega tõhusamalt menetlusi üldiselt, kuid ka piiriülevalt;

60. märgib info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ekspertide vähesuse probleemi valitsustes ja koolitatud töötajatele korraldatavate valitsuse konkurssidega seotud probleemi seoses erasektoriga; palub komisjonil seda arvesse võtta ja aidata leida võimalikke viise, kuidas julgustada IKT-spetsialiste töötama avalikus sektoris;
61. tervitab komisjoni tööd platvormiga „JoinUp“ ja Euroopa koostalitlusvõime raamistikuga; on veendunud, et vahendite ja parimate tavade jagamine ning ühised tarkvaraprojektid eri haldusüksuste vahel võivad vähendada kulusid ja kiirendada digiteerimist; rõhutab, et 2017. aasta Euroopa Investeerimisfondi (EIF) 3. versioon tuleks läbi vaadata ja esitada peagi ettepanek uue Euroopa Investeerimisfondi 4. versiooni kohta; tervitab tööd, mida tehakse arukate linnade ja kogukondade Euroopa koostalitlusvõime raamistikuga (EIF4SCC);
- - ◦
62. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

1.12.2022

KODANIKUVABADUSTE, JUSTIITS- JA SISEASJADE KOMISJONI ARVAMUS

siseturu- ja tarbijakaitsekomisjonile

ühtse turu toimimist toetavate digitaalsete avalike teenuste kiirendamise kohta e-riigi abil (2022/2036(INI))

Arvamuse koostaja: Maria Grapini

ETTEPANEKUD

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon palub vastutaval siseturu- ja tarbijakaitsekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. märgib, et e-riik võib parandada avalike teenuste ja avaliku halduse kvaliteeti, tõhusust ja kättesaadavust ning samal ajal suurendada üldsuse osalemist; peab oluliseks viia ellu digipööre, mis suurendab internetipõhiste avalike teenuste kättesaadavust, et hõlbustada ja tugevdada suhteid kodanike, ettevõtjate, töötajate ja valitsustega, tagades samas nende turvalisuse;
2. on kindlalt veendunud, et e-riik peaks austama põhiõiguseid, eelkõige õigust mittediskrimineerimisele, eraelu puutumatusele ja andmekaitsele, tagades samas, et kodanikel on kontroll oma isikuandmete üle; nõuab andmekaitseasutuste ranget järelevalvet ja riigiametnike nõuetekohast koolitamist; rõhutab, et valitsused, kes kasutavad oma e-riigiga kaasnevate kohustuste täitmisel isikuandmeid, peaksid näitama head eeskujuga ja edendama andmekaitsekultuuri oma eri ametites, et tekitada kodanikes usaldust ja julgustada neid e-riigi pakutavaid teenuseid ja vahendeid kasutama; kutsub seetõttu avaliku sektori asutusi üles toetama nõuetekohaselt oma andmekaitseametnikke, andes oma veebisaitidel selget ja täielikku teavet ning investeerides turvalisse info- ja kommunikatsioonitehnoloogiasse (IKT);
3. juhib tähelepanu sellele, et avalikes teenustes on toimunud olulised tehnoloogilised muutused, mille käigus on suurenenud otsene veebipõhine suhtlus kodanikega ja uute IKT-vahendite kasutamine, mille eesmärk on parandada üldsusele pakutavate teenuste kvaliteeti ja valikut; nõuab avaliku halduse ajakohastamist, keskendudes kodanikele osutatavate teenuste tõhususe, tulemuslikkuse, kiiruse ja kvaliteedi parandamisele; kutsub komisjoni üles võimaldama vahetada parimaid tavaid ja edulugusid, et edendada liikmesriikide poolset e-riigi tehnoloogia kasutuselevõttu;
4. on veendunud, et Euroopa digiidentiteeti saaks kasutada e-riigi teenuste hõlbustamiseks; on veendunud, et Euroopa digiidentiteeditasku peaks põhinema võimalikult väheste andmete kogumise ja eesmärgi piiramise põhimõtetel, et võimaldada kodanikel toetuda e-riigi teenustele, kus nende põhiõigused ja andmed on täielikult kaitstud; kutsub

seetõttu liikmesriike üles kehtestama sätteid Euroopa digiidentiteeditasku kohta, kui asjakohane raamistik on vastu võetud, ning suurendama oma kodanike teadlikkust;

5. rõhutab, et digitaalne avalik haldus peaks olema läbipaistev, vastutusvõimeline, kaasav ja erinevate vajadustega inimestele kergesti kättesaadav; tuletab meelde, et avalikele teenustele juurdepääsu alternatiivina peaksid alati olema saadaval isiklikud teenused, eelkõige puuetega inimestele ja eakatele, aga ka selleks, et leida lahendus digikirjaoskuse madala taseme ja kehva internetiühenduse korral; rõhutab, et e-riigi teenuseid mittekasutavate isikute juurdepääsu riiklikele või muudele esmatähtsatele teenustele ei tohiks piirata ega takistada;
6. tuletab meelde, et avalike teenuste digiteerimine käib käsikäes kõigile ELi kodanikele stabiilse ja kvaliteetse leviala tagamisega; kutsub liikmesriike üles pöörama erilist tähelepanu eelkõige maapiirkondade internetivõrkude kvaliteedile;
7. märgib, et 2022. aasta digitaalrajanduse ja -ühiskonna indeksi kohaselt on ainult 54 %-l 16–74aastastest ELi kodanikest elementaarsed digioskused¹; tuletab siiski meelde, et haldusmenetluste automatiseerimine võib aidata kodanike ja ettevõtjate olukorda oluliselt parandada;
8. rõhutab, et e-riigis tehisintellekti arendamine ja kasutamine võib kaasa tuua nii riske kui ka eeliseid; on seisukohal, et tehisintellektimeetodid on üks võimalus parandada juurdepääsu avalikele teenustele, näiteks arenenud juturobotite abil, või ohtudele, nagu küberründed, lahenduste pakkumisel, näiteks avastades anomaaliaid ja turvates kodanike andmeid; on mures selle pärast, et tehisintellekt võib süvendada juba eksisteerivat diskrimineerimist, ebavõrdsust ja sotsiaalset tõrjutust ning võib teatavatesse rühmadesse kuuluvaid isikuid valesti tuvastada või liigitada; nõuab seetõttu tõhusate õiguskaitsevahendite kehtestamist kooskõlas tulevase tehisintellekti käsitleva õigusaktiga, sealhulgas inimkontroll ja tõhusad kaebuste esitamise mehhanismid ning nõuab läbipaistvust seoses tehisintellekti kasutamisega e-riigis, vältides samas automatiseerimisest tulenevat diskrimineerimist ning parandades andmekogumite kvaliteeti ja ülesehitust; rõhutab, et programmeerijate kutsealal töötajate suurem mitmekesisus võimaldaks üksikisikute suuremat kaasatust ja paremat esindatust programmeerijate kirjutatud algoritmides; juhib tähelepanu sellele, et 2017. aasta andmetel on ainult 12 % tehisintellekti valdkonna teadlastest maailmas naised²;
9. nõuab, et e-riigi teenused oleksid usaldusväärsed ja et neil oleksid väga kõrged inimjärelvalvega turvastandardid, vältimaks andmelekked, andmete turvalisuse rikkumisi ning volitamata ja ebaproportsionaalset juurdepääsu isikuandmetele; rõhutab, et kodanikel tekib usaldus e-riigi vastu üksnes juhul, kui EL ja liikmesriigid suudavad tagada andmete töötlemise ja säilitamise turvalisuse; tuletab meelde läbipaistvuse

¹ Digitaalrajanduse ja -ühiskonna indeks 2022, „Full European Analysis“, Euroopa Komisjon, lk 20:

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi>

² Aruanne „Algorithmic discrimination in Europe: Challenges and opportunities for gender equality and non-discrimination law“ (Algoritmiline diskrimineerimine Euroopas: soolise võrdõiguslikkuse ja diskrimineerimisvastase õiguse probleemid ja võimalused“, Euroopa Komisjon, õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat ning soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise õiguseksperdid Euroopa võrgustik, 10. märts 2021, lk 88: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/082f1dbc-821d-11eb-9ac9-01aa75ed71a1>

olulisust andmeturbe rikkumiste korral, võttes samal ajal arvesse riikliku julgeoleku ja avaliku korra nõudeid kooskõlas määrusega (EL) 2016/679;

10. tuletab liikmesriikidele ja komisjonile meelde, et nad kasutaksid vaid selliseid e-valitsuse süsteeme, mis töötlevad isikuandmeid kooskõlas määrusega (EL) 2016/679, määrusega (EL) 2018/1725 ja direktiiviga 2002/58/EÜ, kui see on asjakohane, pöörates erilist tähelepanu võimalikult väheste andmete kogumise, eesmärgikohasuse ning lõimitud ja vaikimisi andmekaitse põhimõtetele;
11. rõhutab, kui tähtis on Euroopa e-valitsuse poliitika järjepidevus; kutsub komisjoni üles võtma uue e-valitsuse pikaajalise tegevuskava kavandamisel ja Euroopa digikompassi rakendamisel arvesse kõiki andmekaitse ja diskrimineerimisega seotud probleeme, tagamaks et tänapäevane avalik haldus vastaks digiajastule ning et 2030. aastaks oleksid kõik olulised avalikud teenused ELis internetis turvalises, ohutus ja mittediskrimineerivas keskkonnas kättesaadavad.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	1.12.2022
Lõpphääletuse tulemus	+: 57 -: 4 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Abir Al-Sahlani, Konstantinos Arvanitis, Malik Azmani, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Vladimír Bilčík, Karolin Braunsberger-Reinhold, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Joachim Stanisław Brudziński, Patricia Chagnon, Caterina Chinnici, Clare Daly, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Cornelia Ernst, Nicolaus Fest, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Erik Marquardt, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Theresa Muigg, Maite Pagazaurtundúa, Paulo Rangel, Isabel Santos, Birgit Sippel, Vincenzo Sofo, Ramona Strugariu, Yana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Jadwiga Wiśniewska, Javier Zarzalejos
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Daniel Freund, Alessandra Mussolini, Róza Thun und Hohenstein, Romana Tomc, Dragoş Tudorache, Tom Vandenkendelaere, Loránt Vincze
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Pablo Arias Echeverría, Jarosław Duda, Laura Ferrara, Emmanouil Fragkos, Krzysztof Hetman, Eva Kaili, Ska Keller, Alessandra Moretti, Ljudmila Novak, Andrey Novakov, Christine Schneider, Annie Schreijer-Pierik, Marc Tarabella

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

57	+
ECR	Joachim Stanisław Brudziński, Emmanouil Fragkos, Patryk Jaki, Vincenzo Sofo, Jadwiga Wiśniewska
NI	Laura Ferrara
PPE	Pablo Arias Echeverría, Vladimír Bilčík, Karolin Braunsberger-Reinhold, Jarosław Duda, Andrzej Halicki, Krzysztof Hetman, Jeroen Lenaers, Nadine Morano, Alessandra Mussolini, Ljudmila Novak, Andrey Novakov, Paulo Rangel, Christine Schneider, Annie Schreijer-Pierik, Romana Tomc, Tom Vandenkendelaere, Loránt Vincze, Javier Zarzalejos
RENEW	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in 't Veld, Moritz Körner, Maite Pagazaurtundúa, Ramona Strugariu, Róza Thun und Hohenstein, Yana Toom, Dragoş Tudorache
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Caterina Chinnici, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Eva Kaili, Marina Kaljurand, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Alessandra Moretti, Theresa Muigg, Isabel Santos, Birgit Sippel, Marc Tarabella
THE LEFT	Konstantinos Arvanitis, Clare Daly, Cornelia Ernst
VERTS/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Daniel Freund, Ska Keller, Alice Kuhnke, Erik Marquardt

4	-
ID	Patricia Chagnon, Nicolaus Fest, Tom Vandendriessche
NI	Milan Uhrík

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	2.3.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 36 -: 1 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alex Agius Saliba, Andrus Ansip, Adam Bielan, Anna Cavazzini, Deirdre Clune, David Cormand, Maria Grapini, Svenja Hahn, Krzysztof Hetman, Eugen Jurzyca, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Maria-Manuel Leitão-Marques, Adriana Maldonado López, Beata Mazurek, Leszek Miller, Anne-Sophie Pelletier, René Repasi, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Róza Thun und Hohenstein, Marion Walsmann, Marco Zullo
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Clara Aguilera, Marc Angel, Vlad-Marius Botoș, Jordi Cañas, Christian Doleschal, Malte Gallée, Ivars Ijabs, Katrin Langensiepen, Tsvetelina Penkova, Romana Tomc, Kosma Złotowski
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Patrick Breyer, Ljudmila Novak, Javier Zarzalejos

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

36	+
ECR	Adam Bielan, Eugen Jurzyca, Beata Mazurek, Kosma Zlotowski
PPE	Deirdre Clune, Christian Doleschal, Krzysztof Hetman, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Ljudmila Novak, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Romana Tomc, Marion Walsmann, Javier Zarzalejos
Renew	Andrus Ansip, Vlad-Marius Botoș, Jordi Cañas, Svenja Hahn, Ivars Ijabs, Róza Thun und Hohenstein, Marco Zullo
S&D	Alex Agius Saliba, Clara Aguilera, Marc Angel, Maria Grapini, Maria-Manuel Leitão-Marques, Adriana Maldonado López, Leszek Miller, Tsvetelina Penkova, René Repasi
Verts/ALE	Patrick Breyer, Anna Cavazzini, David Cormand, Malte Gallée, Katrin Langensiepen

1	-
The Left	Anne-Sophie Pelletier

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu